

Interrupce

Anna Vopelková

2. LF UK

Někomu by se mohlo zdát, že téma interrupce není již aktuální, jelikož je zákonem v České republice povolena od roku 1957 a to na žádost ženy bez požadavku na ospravedlnění, vyjma let 1962 až 1986, kdy byly zřízeny interrupční komise (ČSÚ, 2015). Avšak interrupce je stále jedním z velkých etických problémů, které hýbou společností. Příkladem je dění v některých částech USA, kde během roku 2019 došlo k vydání zákonů, které zakazují provedení interrupce i v extrémních případech jako je zneužití nebo incest. Tak je tomu v Alabamě (Kotrbatý, 2019). Vystává tedy otázka, kdo má právo rozhodovat o nově vznikajícím životě. A přísluší toto právo vůbec někomu?

Klíčová slova: interrupce, nebezpečný potrat, lidská bytost, zákon, pro-choice, pro-life

ÚVOD

V rámci své eseje se budu zabývat interrupcí z hlediska právního a etického, právem volby záměrně ukončit těhotenství a otázkou, kdy je možné hovořit o zárodku jako o lidské bytosti. Zmíním dva výrazné názory v této problematice.

Na začátku bych měla říct, že interrupci nepovažuji za nic neetického. Plně s jejím prováděním souhlasím.

INTERRUPCE

Interrupce, umělé přerušení těhotenství či umělý potrat, je záměrným ukončením těhotenství prostřednictvím chemické látky nebo chirurgického zákroku. Bývá též nazývána jen jako potrat, ale ten v původním významu označuje pouze předčasné samovolné vypuzení plodu neschopného života.

LEGISLATIVA

Interrupce při nechtěném otěhotnění není pro všechny ženy na světě dostupná na stejné úrovni. V mnoha zemích je právo na interrupci omezeno nejen těhotenským limitem (udává stáří zárodka, do kterého je

možné interrupci provést), ale i právně přijatelnými důvody. Mezi ně patří ohrožení života ženy, těhotenství vzniklé jako následek zneužití nebo incestu, ohrožení zdraví, již přítomné duševní a kognitivní postižení ženy, dále špatné sociální nebo finanční podmínky (WHO, 2017). V Německu musí žena povinně projít konzultací s lékařem o dopadu interrupce a alternativních možnostech řešení (ČTK, 2019). V zákonech zemí se tyto podmínky objevují v různých kombinacích, v těch nejpřísnějších formách v Africe a Asii (WHO, 2017).

NEBEZPEČNÝ POTRAT

V důsledku těchto omezujících zákonů, dále ceny a špatné dostupnosti služeb a stigmatu společnosti, se uchylují ženy k nelegálním nebezpečným interrupcím, které nesou závažná rizika. Světová zdravotnická organizace odhaduje, že takových zákroků je každoročně provedeno okolo 25 milionů z celkového množství 56 milionů (WHO, 2019). Extrémním příkladem země, která nedovoluje interrupci za žádné okolnosti a kde masivně probíhají nebezpečné interrupce, je středověká Nikaragua (WHO, 2017). Na tomto příkladu se ukazuje, že ženy si cestu k interrupci vždy najdou, i přestože je může ohrozit na zdraví, ba dokonce na životě. Její legalizace ve větší míře by mohla přispět ke snížení počtu právě těch nelegálně a nebezpečně prováděných.

ČESKÁ REPUBLIKA

V České republice lze ukončit těhotenství na žádost ženy bez omezení do 12. týdne a při genetické poruše plodu až do 24. týdne těhotenství (ČSÚ, 2015).

PRÁVO NA ROZHODNUTÍ

Naše zákony nám jasně definují, zda je interrupce legální či ne. Etika ale tak o její správnosti jednoznačně nehovoří. Ve společnosti se vytvořily dvě výrazné skupiny – *Pro-life* (např. Hnutí pro život ČR) a *Pro-choice* (např. Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu), které se liší svým pohledem na možné právo předčasně ukončit život nenarozeného dítěte (Head, 2019).

První z nich jmenovaná zahrnuje stoupence a iniciativy na ochranu lidského života od početí po přirozenou smrt. Již oplozené vajíčko je podle nich nová lidská bytost, která má stejná práva jako my. Interrupci považují za vraždu.

Druhá skupina zahrnuje široké spektrum názorů ohledně momentu, kdy se stává zárodek lidskou bytostí. Ale jednotně souhlasí s možností rozhodnout o životě nenarozeného dítěte. Podle nich je interrupce v souladu s pomyslným přáním dítěte nenarodit se do nepříznivých podmínek, které by mohly negativně ovlivnit kvalitu jeho života. „Zanedbávání péče, ignorace potřeb dítěte (nejen výživa, ale i pocit bezpečí, lásky a přijetí) vedou k poškození vývoje dítěte a v extrémních případech až k ohrožení života. Důvodem může být pouhá neznalost, ale též dlouhodobé finanční problémy či skutečnost, že dítě bylo od začátku nechtěné.“ (Vaničková, 2012)

Plně souhlasím se skupinou Pro-choice, jelikož interrupce dává možnost se takovým situacím vyhnout.

LIDSKÁ BYTOST

Ještě se vrátím k otázce z předešlého odstavce. Kdy nastává moment, ve kterém se shluk buněk, které jsou součástí těla matky, změní v novou lidskou bytost? Někdo se domnívá, že jím je již na počátku oplozené vajíčko. Tato představa se shoduje s biologickou teorií. Další hovoří o změně embrya v plod, pro některé to může být až plod, který samostatně dýchá. Určit objektivně daný moment podle mého není možné, a proto se mi nejeví jako špatné ani různorodé názory na interrupci. Za podmínky, že nejsou okolím vnucovány.

ZÁVĚR

Interrupce dle mého není za hranou etiky. I přesto jí však vnímám jako krajní řešení, kterému lze předcházet zodpovědným přístupem k sexuálnímu životu. Dále by si žena měla být vědoma rizik, která interrupce nese, možné poruchy plodnosti či psychické potíže. V případě, že se pro interrupci rozhodne, společnost by měla její rozhodnutí respektovat.

CITOVANÁ LITERATURA

2. LF UK. (2017). Logomanuál. Praha: 2. LF UK. Načteno z <https://www.lf2.cuni.cz/dokumenty/jednotny-vizualni-styl/>
- ČSÚ. (10. 12 2015). *Vývoj potratovosti v České republice 2003 - 2014*. Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/documents/10180/20562549/13008315a01.pdf/37bea5ec-f3b9-4a36-8804-d2dcb4b117c8?version=1.0>
- ČTK. (21. 02 2019). *Němečtí lékaři už smějí informovat, že provádějí potraty, ale bez podrobností*. Načteno z Aktuálně.cz: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/nemecti-lekari-uz-smeji-informovat-ze-provadeji-potratty-ale/r~04f8536a362411e993a6ac1f6b220ee8/>
- Head, T. (16. 11 2019). *The Pro-Life vs Pro-Choice Debate*. Načteno z Thoughtco.: <https://www.thoughtco.com/pro-life-vs-pro-choice-721108>
- Kotrbatý, A. (22. 05 2019). „*Naše tělo, naše volba*.“ *Potratty dělí Ameriku*. Načteno z Info.cz: <https://www.info.cz/svet/nase-telo-nase-volba-potratty-deli-ameriku-demokrate-uz-spradaji-plany-jak-obejit-restrikce-41726.html>
- Vaničková, H. (13. 04 2012). *Zanedbávání péče o dítě*. Načteno z Šance dětem: <https://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/rodina-v-problemove-situaci/rizikove-chovani-dospelého-k-diteti/zanedbavani-pece-o-dite.shtml>
- WHO. (2017). *Global Abortion Policies Database*. Načteno z World Health Organization: <https://abortion-policies.srhr.org/>
- WHO. (26. 06 2019). *Preventing unsafe abortion*. Načteno z World Health Organization: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/preventing-unsafe-abortion>